

ΑΘΗΝΑΙ - ΑΤΤΙΚΗ

ΕΘΝΙΚΟΝ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΝ ΜΟΥΣΕΙΟΝ

Α. Νομισματική Συλλογή

Ἡ Νομισματικὴ Συλλογὴ — ὅπως μετωνομάσθη ἀπὸ τοῦ ἔτους 1943 τὸ Ἐθνικὸν Νομισματικὸν Μοῦσεϊον, ὑπαχθὲν διὰ τοῦ Ν. Δ. 1521/42, ἄρθρον 2, εἰς τὸ Ἐθνικὸν Ἀρχαιολογικὸν Μοῦσεϊον ὡς Συλλογὴ αὐτοῦ — μετεφέρθη κατὰ τὸ ἔτος 1946, ἐκ τοῦ Μεγάρου τῆς Ἀκαδημίας ὅπου ἦτο ἐγκαταστημένον, εἰς τὸ διαμέρισμα τοῦ ἄνω ὀρόφου τοῦ Ἐθνικοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Μοῦσεϊοῦ τὸ δι' αὐτὴν προορισθέν. Τὰ σημαντικώτερα ὅμως νομίσματα τοῦ Μοῦσεϊοῦ, τὰ ὅποια κατὰ τὴν ἑναρξιν τοῦ πολέμου συσκευασθέντα εἰς 70 μεγάλα κιβώτια εἶχον παραδοθῆ πρὸς διασφάλισιν εἰς τὰ θησαυροφυλάκια τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, μετεφέρθησαν τμηματικῶς βραδύτερον, καθ' ἣν ἔκτασιν ἐπέτρεπον ἐκάστοτε ἡ πρόοδος τῶν εἰς τὸ νέον κτήριο γενομένων ἀπαραιτήτων διαρρυθμίσεων, συμπληρώσεων καὶ βελτιώσεων.

Κατὰ τὴν νέαν ἐγκατάστασιν εἰς τὸ κτήριο τοῦ Ἐθνικοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Μοῦσεϊοῦ, παρέστη ἀνάγκη ἐπισκευῆς τῶν χώρων, οἱ ὅποιοι εἶχον χρησιμοποιηθῆ προηγουμένως ποικιλοτρόπως καὶ παρουσίαζον φθοράς. Ἐγένοντο ἐπίσης διάφοροι μεταρρυθμίσεις, ἐπισκευαὶ εἰς τὰς δυσχερῶς δυναμένας νὰ ἀντικατασταθοῦν παλαιὰς προθήκας καὶ τὰ ἐρμάρια ἐντὸς τῶν ὁποίων φυλάσσεται ὁ κύριος ὄγκος τῶν νομισμάτων, ὥστε νὰ προσαρμοζῶνται κατὰ κάποιον τρόπον εἰς τοὺς τελείως διαφόρους, ἀπὸ πάσης πλευρᾶς, νέους χώρους.

Προσετέθησαν νέαι βάσεις εἰς τὰς προθήκας μὲ τὰ σταθμῖα (πρβλ. Πίν. 1, α) καὶ κατεσκευάσθησαν νέαι βιβλιοθήκαι καὶ ἐρμάρια εἰς ἀναπλήρωσιν τῶν ἀντιστοιχῶν μονίμως ἐντειχισμένων εἰς τὸ μέγαρον τῆς Ἀκαδημίας.

Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1950 τὰ νομίσματα ἦσαν προσιτά πρὸς μελέτην εἰς τοὺς εἰδικούς ἐπιστήμονας. Ἀπὸ δὲ τοῦ 1956 οἱ χῶροι τῆς ἐκθέσεως εἶναι προσιτοὶ εἰς τὸ κοινόν.

Τὸ σύστημα κατὰ τὴν ἐπανεκθεσιν δὲν μετεβλήθη ἀκόμη ἀπὸ τὸ προϋπάρχον εἰς τὴν Ἀκαδημίαν, διὰ λόγους τεχνικούς, ὅπως ἐπίσης διὰ τοὺς αὐτοὺς λόγους ἡ πλήρης ἐπανεκθεσις πρὸς τὸ παρὸν περιορίσθη εἰς τὰς δύο αἰθούσας τῆς μεσημβρινῆς πτέρυγος (Πίν. 1) περιλαμβανοῦσας νομίσματα, μέχρι καὶ τῆς βυζαντινῆς ἐποχῆς, σταθμῖα (Πίν. 1α) καὶ δακτυλιόλιθους· ἐξετέθησαν δὲ μόνον ἐπιπροσθέτως ἐπιλογὴ τῆς νεοαποκτηθείσης Συλ-

λογῆς Ἐμπεδοκλέους καὶ μικρὰ ἐπιλογὴ ἐξ ἄλλων προσφάτως ἀποκτηθέντων.

Ὁ ἐμπλουτισμὸς τοῦ Μοῦσεϊοῦ εἰς νομίσματα καὶ συναφῆ ἀντικείμενα ἐσυνεχίσθη ἀνελλιπῶς καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῶν ἀπὸ τοῦ πολέμου καὶ ἐντεῦθεν δύο τελευταίων δεκαετιῶν. Συνολικῶς ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀποκτηθέντων νομισμάτων ἀνήλθεν εἰς 50 χιλιάδας περίπου — ἐκτὸς τῆς Συλλογῆς Ἐμπεδοκλέους — ἐκ τῶν ὁποίων 376 χρυσᾶ καὶ ἀπὸ ἤλεκτρον, 5374 ἀργυρᾶ, 38446 χαλκᾶ, 5641 ἐκ κράματος, 22 μολύβδινα, τὰ δὲ λοιπὰ ἐκ διαφόρων μετάλλων.

Τὰ προσκτήματα ταῦτα προέρχονται ἐκ δωρεῶν, ἐξ ἀνασκαφῶν καὶ ἀπὸ ἀγορᾶς διὰ χρημάτων τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ὑπηρεσίας καὶ τοῦ κληροδοτήματος Ἀλεξάνδρου Σούτσου.

Περὶ τῶν προσκτημάτων τούτων, πλὴν τῆς Συλλογῆς Γ. Ἐμπεδοκλέους, ἐγένοντο ἀνελλιπῶς ἀντιστοιχοὶ δημοσιεύσεις εἰς τὸ γαλλικὸν περιοδικὸν Bulletin de Correspondance Hellénique, μετὰ πινάκων — συνεχιζομένης οὕτω τῆς προηγηθείσης παραδόσεως¹.

Κατὰ τὰ ἔτη:

— 1947/8 LXXI - LXXII σ. 39 κ.έ. (διὰ τὰ προσκτήματα ἀπὸ τοῦ ἔτους 1940).

— 1949, LXXIII σ. 520 κ.έ.

— 1950, LXXIV, σ. 292

— 1951, LXXV σ. 104

— 1952, LXXVI σ. 205 κ.έ.

— 1953, LXXVII σ. 193 κ.έ.

— 1954, LXXVIII σ. 98 κ.έ.

— 1955, LXXIX σ. 210 κ.έ.

— 1956, LXXX σ. 227 κ.έ.

— 1957, LXXXI σ. 497 κ.έ.

— 1958, LXXXII σ. 651 κ.έ.

— 1960, LXXXIV σ. 485 κ.έ.

Μεταξὺ τῶν νομισμάτων τῶν ἀποκτηθέντων κατὰ τὴν περίοδον ταύτην καὶ παρεχόντων ἰδιαιτέρον ἐνδιαφέρον εἶναι τὸ χρυσοῦν νόμισμα τῶν Θασίων (BCH 1960 Πίν. VII I). Πρβλ. NC 1959 σ. 27,7². Τὸ ἀργυροῦν ἀθηναϊκὸν τριώβολον, δωρηθὲν ὑπὸ τοῦ τ. Διευθυντοῦ τῆς Ἀμερικανικῆς Σχολῆς Κλασσικῶν Σπουδῶν κ. G. Stevens (πρβλ. Archaeology 1951 σ. 104 κ.έ.), δύο νομίσματα προερχόμενα ἐκ τῶν ἀνασκαφῶν Σάμου (πρβλ. BCH 1958, πίν. L/13, 14) καὶ πολλὰ εὐρήματα ἑλληνι-

1. Ὁ διευθυντὴς Κ. Κωνσταντόπουλος ἐδημοσίευσεν εἰς τὸ περιοδικὸν τοῦτο ἀπὸ τοῦ 1929 μέχρι τοῦ 1939.

2. Διὰ τὴν γνησιότητα 10 περίπου τοῦ αὐτοῦ τύπου, ἐφανερώθησαν πρό τιμῶν ἐτῶν εἰς τὴν ἑλληνικὴν καὶ τὴν διεθνῆ ἀγοράν, ἠγέρθησαν ἀμφιβολία βλ. BCH ε.ά. σ. 485.

κά, ρωμαϊκά, βυζαντινά, μεσαιωνικά και νεώτερα.

Κατά την δημοσίευσιν τῶν εὑρημάτων τούτων, περιγραφομένων ἐν συντομίᾳ, ἐγένετο προσπάθεια νὰ ἀξιοποιηθῶν ταῦτα ἐπιστημονικῶς ἀπὸ νομισματικῆς καὶ ἱστορικῆς πλευρᾶς.

Οὕτω π.χ. μεταξὺ ἄλλων εὑρημάτων μὲ ἀθηναϊκὰ τετράδραχμα τῆς ἐποχῆς τῶν ἀρχόντων (πρβλ. BCH 1958 σ. 65 κ.έ., 1960 σ. 485 κ.έ.) καὶ χαλκᾶ τῆς αὐτῆς ἐποχῆς (BCH 1950 σ. 292) θὰ συμβάλουν ἐνδεχομένως εἰς χρονολόγησιν τῶν, μὴ ἐπιδεχομένην ἀμφισβήτησιν.

Διότι βεβαίως τὸ ἀπὸ πάσης πλευρᾶς ἀρτιώτατον ἔργον τῆς M. Thompson, «The New Style Silver Coinage of Athens, 1961» θὰ πρέπει νὰ θεωρηθῆ ὡς ὁ τελειωτικὸς σταθμὸς εἰς τὴν μελέτην τῶν νομισμάτων τῆς περιόδου ταύτης.

Ἐν τούτοις ὅμως τὰ ἐν συνεχείᾳ ἐμφανιζόμενα εὑρήματα, ἰδίως τὰ ἔχοντα ὡς τελευταῖα νομίσματα τὰ μὲ τοὺς ἄρχοντας ΞΕΝΟΚΛΗΝ — ΑΡΜΟΞΕΝΟΝ, ἴσως βοηθήσουν τοὺς ἀσχολουμένους μὲ τὸ θέμα καὶ ἔχοντας ἀμφιβολίας διὰ τὴν ὀρθότητα τῆς νέας χρονολογήσεως ἐν σχέσει μὲ τὴν ἑναρξιν καὶ τὸ τέλος τῆς κοπῆς τῶν νομισμάτων τούτων.

Εὑρήματα ὅπως τῆς Ναυπάκτου (BCH 1956 σ. 227), Ζαχάρως Ἡλείας (BCH 1958 σ. 653), Μούλκι Κορινθίας (BCH 1950 σ. 488) κ.ά. βοηθοῦν εἰς τὴν χρονολόγησιν νομισμάτων.

Εὑρημα χαλκῶν βυζαντινῶν νομισμάτων (BCH 1953 σ. 194) δεικνύει, ὅτι τὸ ἀνάθημα τῆς τοποθεσίας Καστρι τῆς Ἀττικῆς φρούριον, ὑπάρχον ἤδη καὶ κατὰ τὴν ἑλληνιστικὴν ἐποχὴν, ἐχρησιμοποίηθη κατὰ τὸ 1203 μ.Χ. πιθανώτατα κατὰ τὴν ἐπίθεσιν τοῦ Λέοντος Σγουροῦ κατὰ τῶν Ἀθηνῶν.

Μεσαιωνικὰ εὑρήματα τοῦ 13ου μ.Χ. αἰ., προστιθέμενα εἰς τὰ ἄλλα γνωστὰ ὅμοια, συμπληρῶνουν τὴν εἰκόνα τῆς κυκλοφορίας τῶν νομισμάτων τούτων εἰς τὴν Ἑλλάδα κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς Φραγκοκρατίας (πρβλ. P. M. Metcalf, Annual BSA, τόμος 55 σ. 38 κ.έ.).

Τὸ σημαντικώτερον ἀπόκρημα τοῦ Μουσείου κατὰ τὴν τελευταίαν εἰκοσαετίαν εἶναι ἡ Συλλογὴ τοῦ Γρηγορίου Ἐμπεδοκλέους, δωρηθεῖσα κατὰ τὸ ἔτος 1956 ὑπὸ τῶν κληρονόμων του — τῶν δύο υἱῶν του καὶ τῶν θυγατέρων του, κυριῶν Ε. Παπατσώνη καὶ Σ. Βαφειαδάκη — μετὰ τῶν νομισματοθηκῶν τῆς καὶ ἱκανοῦ ἀριθμοῦ νομισματικῶν βιβλίων.

Ἡ Συλλογὴ αὕτη συμφώνως πρὸς τὸ συνταχθέν πρωτόκολλον περιέχει ἐν τῷ συνόλῳ 7400 περίπου τεμάχια ἐκ τῶν ὁποίων 3486 εἶναι ἀργυρᾶ, κυρίως ἀρχαῖα ἑλληνικὰ, 3530 χαλκᾶ, 49 χρυσᾶ καὶ ἐκ

κράματος — ἑλληνικὰ καὶ βυζαντινά —, 18 δακτυλιόλιθοι καὶ ὀλίγα νεώτερα³.

Κατὰ τὴν μελέτην τῶν νομισμάτων τούτων διεπιστώθη, ὅτι ἀρκετὰ ἐκ τῶν ἀργυρῶν εἶναι ἤδη γνωστὰ ἀπὸ ξένας δημοσιεύσεις, εἴτε διότι ἠγοράσθησαν εἰς τὴν διεθνή ἀγορὰν τοῦ ἐξωτερικοῦ εἴτε διότι ἐπεδείχθησαν εἰς ξένας ἐπιστήμονας. Ὑπάρχουν ὅμως καὶ ἀνέκδοτα, ὅπως π.χ. τετράδραχμον τοῦ Φιλίππου Ε⁴ (Πίν. 2,12).

Ἐν τῷ συνόλῳ, διὰ τῆς πολυτιμότητος ταύτης Συλλογῆς — τῆς ὁποίας ἐπιλογὴ ἀπὸ ὀλίγα ἐνδιαφέροντα νομίσματα ἀπεικονίζεται⁵ εἰς τοὺς Πίνακας 2 καὶ 3 — πλουτίζονται σημαντικῶς σειραὶ νομισματικῆς ἰδίως τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος (πρβλ. Πίν. 2 ἀριθ. 1, 2, 5, 6 τετράδραχμα τοῦ Ρηγίου), τῆς Σικελίας, Συρακουσῶν, Νάξου (Πίν. 2, 4, 8 δραχμῆ), Ἀβδήρων (Πίν. 2, 9, 14 τετράδραχμον μὲ ἐπιγραφὴν ΕΠ' ΕΡΜΟΚΡΑΤΙΔΕΩ), Αἴνου (Πίν. 2, 10-11, 15-16), τετράδραχμον Θάσου (Πίν. 2, 12 καὶ 17 τετράδραχμον), Μένδης⁶ (Πίν. 2, 13 καὶ 18 τετράδραχμον), Ἀμφιπόλεως (Πίν. 2, 22-23, τετράδραχμον), Κορίνθου καὶ ἀποικιῶν, Μήλου, Σίφνου (Πίν. 3, 24 καὶ 29, 26 καὶ 31), Σκύρου⁷ (Πίν. 2, 24 καὶ 25 καὶ τὰ κάτω), τῶν Διαδόχων καὶ πόλεων τῆς Μ. Ἀσίας.

Πολλὰ ἀπὸ τὰ νομίσματα τῆς Συλλογῆς εἶναι σπάνια π.χ. τετράδραχμον Σταγειρῶν⁸, (Πίν. 2, 19-20), ἡμιδραχμον Δελφῶν⁹ (Πίν. 2, 24-25 καὶ τὰ κάτω), δίδραχμον Θηβῶν (Πίν. 2, 27-28), τετράδραχμον Σικυῶνος (Πίν. 3, 25 καὶ 30), δραχμῆ τῆς νήσου Ἴου¹⁰, (Πίν. 3, 23 καὶ 28).

Τὸ ὄνομα τοῦ ἄρχοντος. . . . ΣΙΧΟΣ ἐπὶ τοῦ τετραδράχμου τῆς Κῶ (Πίν. 3, 27 καὶ 32) πρώτην φοράν ἀπαντᾷ ἐπὶ νομισμάτων.

Ἀπὸ τὰς σειρὰς τῶν Ἀθηναϊκῶν νομισμάτων, ἀπεικονίζονται κατὰ χρονολογικὴν κατὰ προσέγγισιν σειρὰν τὰ κάτωθι:

Τετράδραχμα καὶ δραχμῆ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ

3. Τὰ ἀνωτέρω νομίσματα ἔνεκα λόγων ἀνωτέρας βίας ἐφυλάσσοντο ἀπὸ τοῦ 1941 ἀναμεμιγμένα ἐντὸς σακκιδίων. Κιβδῆλα εἶναι σχετικῶς ὀλίγα.

4. Περὶ τῆς γνησιότητος τούτου θὰ ἠδύνατο νὰ ὑπάρξῃ ἀμφιβολία.

5. Τὰ νομίσματα ἀποδίδονται εἰς τὸ πραγματικὸν μέγεθος, λεπτομερῆς περιγραφὴ δὲν ἐθεωρήθη ἐνταῦθα σκόπιμος.

6. Ἀπὸ τὸ γνωστὸν εὑρημα τῆς Μένδης. Πρβλ. S. Noe, NNM ἀρ. 27.

7. Τὸ νόμισμα τοῦτο δὲν εἶχεν ἀγορασθῆ ὑπὸ τοῦ Σβορώνου ἑλλείψει χρημάτων. Πρβλ. ΔΕΝΑ 1911 σ. 128, Πίν. 1,14.

8. Πρβλ. H. Cahn, Antike Kunst, 1958, σ. 37 - 40.

9. Πρβλ. NC 1950 σ. 21.

10. Δύο ὅμοια περιέχονται εἰς διασκορπισθὲν εὑρημα γενόμενον εἰς τὴν νήσον Ἴον κατὰ τὴν περίοδον τῆς Κατοχῆς.

Ἰππίου, μέχρι τοῦ 500 π.Χ. περίπου (Πίν. 3, 1 καὶ 5, 2 καὶ 6, 3 καὶ 7).

Τετράδραγμα ἀπὸ τοῦ 490 - 480¹¹ (Πίν. 3, 4 καὶ 8, 5 καὶ 10, 6 καὶ 11). Τετράδραχμον μετὰ (;) τὴν μάχην τῆς Σαλαμίνος. Ἐπὶ τοῦ κράνου διακρίνονται σαφῶς φύλλα ἐλαίας καὶ ἐπὶ τῆς ὀπισθίας ὄψεως πλὴν τοῦ κλαδίσκου ἐλαίας καὶ μηνίσκος (Πίν. 3, 11 καὶ 16).

Δίδραχμον καὶ τετράδραχμον περὶ τὸ 470 - 460 (Πίν. 3, 12 καὶ 17, 13 καὶ 18).

Τὰ δύο ἀθηναϊκὰ τετράδραγμα τῆς ἐποχῆς τῶν ἀρχόντων εἶναι κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἀπὸ μὴ γνωστὰς¹² σφραγίδας (Πίν. 3, 19 καὶ 20, 21 καὶ 22).

Μικρὰ ἐπιλογή τῆς Συλλογῆς ἔχει ἐκτεθῆ εἰς τρεῖς προθήκας τῆς δευτέρας αἰθούσης τοῦ Μουσείου.

Σημαντικῶς ἐπλουτίσθη κατὰ τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα ἡ βιβλιοθήκη διὰ βιβλίων προερχομένων ἐκ δωρεῶν:

1) Ἡ American Numismatic Society συνέχισε τὴν ἀποστολὴν τῶν ἐκδόσεών της: Numismatic Notes and Monographs, Museum Notes, Numismatic Studies, ἀριθ. 10, Centennial Publication κ.τ.λ.

2) Ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία ἐδῶρθε 500 περίπου τόμους διαφόρου νομισματικοῦ περιεχομένου, συμπληροῦντας κενὰ τῆς βιβλιοθήκης τῆς Συλλογῆς ἐκ τῆς βιβλιοθήκης Μ. Βλαστοῦ.

3) Ὁ κ. Ἰωάννης Πασοῦς ἐδῶρθε ὀλόκληρον τὴν μέχρι τῆς ἐποχῆς δημοσιευομένην σειρὰν τῆς Sylloge Nummorum Graecorum.

4) Ὁ Εὐθύμιος Κυριάκης ἐδῶρθε μεταξύ ἄλλων καὶ τὸ βιβλίον τοῦ Furtwängler: Die Antiken Gemmen.

5) Οἱ κληρονόμοι τοῦ Γρηγορίου Ἐμπεδοκλέους, μετὰ τῆς Νομισματικῆς Συλλογῆς, ἐδῶρθεσαν καὶ τὴν βιβλιοθήκην του περιέχουσαν ἐκτὸς τῶν ἄλλων καὶ τὴν σειρὰν τῶν καταλόγων τοῦ British Museum.

6) Ἐπίσης βιβλία ἐδῶρθεσαν ἡ American Numismatic Association διὰ τοῦ προέδρου της Ο.Η. Dodson, ὁ καθηγητὴς Louis Robert καὶ ἡ δ. Πηνελόπη Φωτιάδη.

Ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ὑπηρεσία διέθεσε, τέλος, σημαντικὴν πίστωσιν διὰ τῆς ὁποίας συνεπληρώθησαν κυρίως κενὰ τῶν νομισματικῶν περιοδικῶν.

ΕΙΡΗΝΗ ΒΑΡΟΥΧΑ

11. Σύμφωνα μὲ τὰς νέας χρονολογήσεις τοῦ C.M. Kraay, NC 1956 σ. 43 κ.έ.

12. Πρὸβλ. M. Thompson, The new style coinage of Athens, ἀριθ. 37β καὶ 98d.

Β. Ἐπιγραφικὴ Συλλογὴ

Μὲ τὴν ἀνασυγκρότησιν τοῦ Ἐθνικοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου μετὰ τὸν Β' παγκόσμιον πόλεμον συνδέεται στενῶς καὶ ἡ ἀνακαινίσις τῆς Ἐπιγραφικῆς Συλλογῆς, ἀφοῦ στεγάζονται εἰς τὸ ἴδιον κτήριο. Εἰδικῶς διὰ τὴν Συλλογὴν προέκυψαν ὠρισμένα δυσχέρεια: διότι τὸ περιεχόμενον τοῦ Ἐθνικοῦ Μουσείου εἶχεν ἀποκρυβῆ κατὰ τὴν ἔναρξιν τοῦ πολέμου καὶ παραμένει εἰς τὰ καταφύγια κατὰ τὴν διάρκειάν του· συνεπῶς οἱ ἐργολάβοι ἠδύναντο νὰ κινηθῶσιν κατ' ἀρχὰς τοῦλάχιστον ἐλευθέρως εἰς τὸ μεγαλύτερον τμήμα του. Ἀντιθέτως, οἱ ἐνεπίγραφοι λίθοι εἶχον παραμένει εἰς τὴν θέσιν των καί, ὅταν γειτνιάζον τμήμα τοῦ Μουσείου ἐπεσκευάζετο, εἰδικῶς πρὸς τὴν ἐσωτερικὴν αὐλὴν τῆς Συλλογῆς, ἔπρεπε νὰ ἀποκομισθῶσιν ἐν τάχει αἱ ἐπιγραφαὶ ἐκεῖθεν. Τὸ πρόβλημα ὅμως ἦτο, ποῦ νὰ μεταφερθοῦν; Διότι, δὲν ὑπῆρχον διαθέσιμοι χώροι ἐπαρκεῖς διὰ τὸσον πολὺ καὶ τόσων μεγάλων διαστάσεων ὑλικόν. Παρέστη ἐπανεπιλημμένως ἀνάγκη, ὅπως τμήματα τοῦ ὑλικοῦ τῆς αὐλῆς ἢ τῶν αἰθουσῶν μεταφερθῶσιν εἰς διάφορα καὶ ἀπέχοντα ἀλλήλων σημεῖα, ἵνα μετακινηθῶσι καὶ ἐκεῖθεν ἐκ νέου. Τοῦτο εἶχεν ὡς συνέπειαν, πλὴν ἄλλων, νὰ ἀποσβεσθῶσιν οἱ ἀριθμοὶ εὐρητηρίου τῶν λίθων, — ἀναεοῦμενοι πρότερον καθ' ἕκαστον ἔτος — καὶ νὰ χρειασθῆ πολλὸς χρόνος καὶ κόπος μετὰ ταῦτα διὰ τὴν ταῦτισιν τῶν μικρῶν ἐνεπιγράφων τεμαχίων.

Ἡ μέχρι τοῦ χρόνου τῆς ἐνάρξεως τῆς ἀνακαινίσεως τῆς Συλλογῆς μορφή της ἦτο περίπου ἡ ἐξῆς: Αἱ ἐπιγραφαὶ ἦσαν ἐκθεθειμένα εἰς μίαν μεγάλην ἐσωτερικὴν ὑπαίθριον αὐλὴν καὶ 5 ἡμιυπογείους αἰθούσας περὶ αὐτήν. Ὑπῆρχον ἀκόμη πολλαὶ ἐπιγραφαὶ, κατὰ μέγα μέρος κιονίσκοι, εἰς μίαν ἄλλην ἐξωτερικὴν αὐλὴν βορείως τοῦ κτηρίου, κατὰ τὴν ὁδὸν Βασιλέως Ἡρακλείου.

Ὅταν πρὸ ἐτῶν εἶχε γίνῃ ἡ τακτοποίησις τῶν ἐπιγραφῶν, αἱ ὁποῖαι μετεφέρθησαν ἐκ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας καὶ ὅπου ἄλλοῦ ἀνά τὴν Ἀττικὴν κυρίως εὐρέθησαν, ὁ μελετητὴς θὰ ἐκινεῖτο ἐλευθέρως εἰς τὸ Ἐπιγραφικόν καὶ θὰ εὕρισκεν εὐκόλως τὰ κείμενα, τὰ ὁποῖα ἐχρειάζετο πρὸς σπουδὴν, ἀλλὰ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἡ παλαιὰ κατ' ἀριθμητικὴν σειρὰν διάταξις τῶν λίθων εἶχε διαταραχθῆ, διότι τὸ ὑλικὸν ἠῤῥήθη κατὰ ποσότητα δυσανάλογον πρὸς τοὺς ὑπάρχοντας χώρους καὶ οἱ λίθοι ἐτοποθετοῦντο ἐκεῖ ὅπου ὑπῆρχεν εἰσέτι ὀλίγος διαθέσιμος χώρος. Ἐπρεπε, λοιπόν, μὲ τὴν ἀνακαινίσιν νὰ ἐξοικονομηθοῦν χώροι διὰ τὴν ἀνεωτέραν τοποθέτησιν τῶν 13.337 ἐνεπιγράφων λίθων. Τοῦτο δὲν ἐπετεύχθη πλήρως, διότι δύο εἰσέτι αἰθουσαι χρειάζονται.